ცნობის ფურცელი

VI წ. ყოველდღიური გამოცემა **1901** ოქტომბერი, 3 სექტემბერი **№ 1571**

გაზეთი დგინს: წელიწადში—6 მან., ოცში—2½ კაპ., ცალკე ნომერი—3 კაპ., ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი ტრიალით" პირველ გვერდზე—10 კაპ. მეოთხეზე—5 კაპ.

ხელის-მოწერა და ფასიანები განსაკუთარი მიიღება: „ზნამენის" და „ცნობის ფურცლის" რედაქციაში ვაჭრის ილია ჯუბუას, № 27 და წიგნების გამომცემელ ქ-პა ვოლკოვის ამხანაგობის კიოსკში (ქალაქის ეკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოწერილი წერილები არ ბრუნდებიან.—დასაბეჭდად წერილები რედაქციის-სამუშაოზედ უნდა გამოიგზავნონს.—პირადის მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, გარდა შაბათის დღისა, 11 საათიდან 1-ლ საათამდე.

რედაქციის განცხადება იმედება ვაჭრის დიდ ქუჩაზე, მარტოროსკის სახლში, № 27.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ. въ редакцію «Пробисъ-Пурцели»—«Моамбе». ტელეფონი № 372.

ᲔᲫᲘᲔᲑᲘ

კ. გ. ელიოზიშვილი

ქირით უფიცე დღე ივლისიდამეს (შინაგანი და საბაჟოს ავადმყოფობით) დილის 11—1 და საღამოს 5—6 საათამდე. ელიასბეთის ქუჩა, პავლოვსკის სახლი № 92.

ივანე ბაბაევიანს სურს იყოლიოს ორი ან სამი უნერალის კლასების მოსწავლე გიმნაზიელი. კრასნოგორსკის ქ. № 31.

ᲛᲔᲜᲔᲯᲔᲠᲘ

მიხეილ გედევანიშვილი

იღებს ავადმყოფებს დილით—12—1, საღამოთი 6—7 ყორღანოვის ქუჩა, № 16, სახ. სახლი ტელეფონი 791.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

გუშინ, 2 სექტემბერს, გაახსნა გიმნასიის სამეურნეო და სამხედრეთი განყოფილება. გამოფენის მოსწყობა კომიტეტისაგან მოწვეული იყო გამხსნის დასასწრებლად 1400-ზედ მეტი სახატო პირი. ოფიცრებული დაიწყნენ შეკრებები შეადგინეს 12 საათიდან. გამოფენის შენობები მორთული იყვნენ ბაირაღებით და მცენარეულობით, 1-ლ საათის წესრულებისას გამოფენაზე მოვიდნენ: სამართველოს ეწყობისა ფლავიანე, კავკასიის მთავარმართებელი თავ. ზ. ხ. გოლიცინი, მთავარ-მართებლის თანაშემწე ა. ა. ფრეზი, ტფ. გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლი თავ. დ. ჯ. მელიქ-პაშაევი, ტფილისის გუბერნატორი ი. ნ. სვეჩინი და სხვა სამხედრო და სამოქალაქო დაწესებულებათა გამგენი. გამოფენის ცერტორული პავილიონში, სახელდობრ ბრაწინებისა და ბაბის განყოფილებაში, სამართველოს ეწყობისა, ქალაქის სამღედელოების თანამსახურებთან, გადაიხადეს პავილიონზედ პარაკლისი, რომლის დასრულების შემდეგ შესახედრისა სტუდენტის ბრიგადის ოფიცრობამ. შემდეგ სატყვა ფ. რიხოსეკი გამოფენის კომისარმა თავ. ა. ჯ. ანდრონიკაშვილმა. წაკითხულ იქმნა გენ.-ლეიტ. ბარანოვის დეპეშა, რომლითაც ის ღიდის მთავრის მიხეილ ნიკოლოზოვის ძის სახელით ულოცავდა კომიტეტს გამოფენის გახსნას. მოხსენდა დეპეშები მოსკოსი გამოფენის კომიტეტს ოქრეთევისაგან, მისი ამხანაგის სტუდენტისაგან, ფინანსთა მინისტრის ამხანაგის კოველევსკისაგან და სხვათაგან. დეპეშების წაკითხვის შემდეგ კავკასიის მთავარმართებელი თავ. გოლიცინი გამოვიდა პავილიონიდან გამოფენის მოედანზე და ხმა მაღალ წარმოსთქვა: „ვაცხადებ, რომ კავკასიის სამეურნეო და სამრეწველო საუბილეული გამოფენა გახსნილია"-ო, რახაც მოჰყვნენ „ეგრეს" და „ურას" ძახილით მიეგებენ. ამ დროს მოედანზე მდგომნი მოსწორალთა ხორომ შეასრულა რუსეთის სიმღერა ჰიმნი. გალობის გათავების შემდეგ თავ. გოლიცინმა, ეწყობისმა და სხვა წარჩინებულებმა პირებმა დაათვალიერეს გამოფენის განყოფილებანი და შემდეგ მიწყნენ განყოფილებანი და შემდეგ მიწყნენ ოთახში საუზმეზე. საუზმეზედ ჰქონდა ადგილი თავ. გოლიცინის, მისი თანაშემწის ა. ა. ფრეზის, ტფილისის უფროსის და სხვა სპეციალურ პირთა გამოფენილ ნაგებობებში. დანარჩენი მოპატიჟებულნი 3 საათამდის თავთავიანთ სახლებში დაბრუნდნენ. ამ დროიდან ეკ გამოფენა ბილეთის ხალხისათვისაც.

→ გამოფენის გახსნის შემდეგ კავკასიის მთავარ-მართებელმა თავ. ა. ა. გოლიცინმა შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა მის იმპერატორსკაცთან უმაღლესობას დიდს მთავარს მიხეილ ნიკოლოზოვიჩს.

„კავკასიის სამეურნეო-სამრეწველო გამოფენა, რომელიც იმყოფება თქვენის იმპერატორსკაცთან უმაღლესობის უფროსტოტის მფარველობის ქვეშ დღეს ჩემ მიერ გახსნილ იქმნა. გამოფენა წარმოადგენს სურათს ადგილობრივის წარმოებისას, რომლის მრავალ დარგის განვითარებას ხელი შეუწყო თქვენმა იმპერატორსკაცმა უმაღლესობამ, როდესაც კავკასიის მმართველად ბრძანდებოდითო".

→ სიერო გბანათების სამინისტროს შესახებ გაუფიცებია ხელსაქმის გუნსა საშუალო სასწავლებლებში. ამ დღეებში სამოსწავლო ოლქის მზრუნველობის ქვეშ გადგზავნეთ ამის შესახებ ცირკულიარები. მინისტრო წინადადებას აძლევს მზრუნველებს თვალყური ადევნონ, რათა ხელ საქმის მასწავლებელთა ჩქონდეთ მიღებული უოველ სპეციალური პროგრამით ნაღები განათლება.

→ გუშინ-წინ, სალამის მეათე საათს, ცაცხვა გაიწყნა ბორხალოვანის სოფ. თენი ფაბრიკის, რომელიც იმყოფება გუდოური ქუჩაზე. ცეცხლი მსწრაფლ მოეკიდა სამაშინო განყოფილებას და შემდეგ თვით ფაბრიკის წეროხას. ცეცხლი 12 საათზე ძალიან გაძლიერდა და გადავიდა მეზობელ შენობაზე—პროფეკიონერების სახლზე. ცეცხლის შკრობელი რაზი დროზე მოვიდა და ენერგიულად შეებრძოლა გაძლიერებულს სტიქიონს. დილის მესამე საათზე ცეცხლი ჩაქრეს და ყველა მახლობელი სახლები, რომელიც უშტუნს ნაწილად ღირის მცხოვრები ეკუთვნის, გადაარჩინეს. ბოხარკიანს დაეწვა სამშინო განყოფილება და ფაბრიკის შენობის ნაწილი; თუნუქს ს.წყობი-კი გადუჭრა ცეცხლს. შენობა და საქონელი 100 თომს მაინცაზე ჰქონია პატრონს დაზღვეული მოსკოვის დაზღვევის საზოგადოებაში.

→ ჩვენ გადმოვცემთ, რომ **ქალების და და გოგების საკვირველი სკოლების** მოსაწყობად იქნება კრება პარასკევს, 7 ნოემბერს, საღამოს 7 საათზე, სახალხო სამეთხელოში, რომელიც იმყოფება სათავადაზნაურო შენობაში. მსურველი შეუძლიანთ დაესწრონ.

დეპეშები

(ტრუსთის ფოსტითა სააგენტოსაგან)

1 სექტემბერი

დანიელი. ფლოტის ალეუტს დღესაც განაგრძეს. ქალ. დანეიდი შეუვნიერად მორთოს.

დანიელი. 31 ივლისს, 6 ს. 30 წ. ბინდის ჟამს იმპერატორი ეიღმეღის გემი „პოკეტნოლერ"-ით ნეიფარკასხურთან მოვიდა; ნავსაღგურ სალღესაზეღოდ ათრთოლი. შეკრებილი ხალხი „ურას" ყვირილით გადაუყვება პრეზიდენტის ბეღოო. კიდე იმდენ ვეჯესე ივლისიდამ სიკეთილს გადაეწირნონთო.

ბუშალო. ნაშუადღეს 5 ს. 48 წ. მაკ-კინლეის სახლიდა მოიწეიე. მორჩენის იმედი სრულებით არაო.

ბუშალო. მაკ-კინლეის მდივანმა 5 ს. 35 წ. შემდეგი გამოაცხადა: „ქმიმების ახრით პრეზიდენტი ძალიან ცუდათაა. პრეზიდენტს ღონე სულ გამოელია; მეღებით ნასაზღვრა. მაგრამ ვერა უშველა-რა. მაჯა 125, სუნტკვა 40". *)

კიღეპატრონი. გამოკცხადდა ბრძანება იმის შესახებ, რომ სამხედრო უწყებამ პეტერბურგ-ვანდვის გზაზე ეწყობილების და პოლიციის მმართველობა დააწესოს.

ხელშეწყობ იმპერატორმა 31 აგვისტოს, გერმანიის იმპერატორთან ერთ „პოპეკოლერ"-ზე სალზე მიირთვა და ეღმე „შტანდარტ"-თა კილში წვეღი.

საღრო განსთებების მინისტრი პეტერბურგში დაბრუნდა და თავისი თანამდებობის აასყოფებას შეუდგა.

სარაჯიშო. სარაობის საგუბერნიო კრებამ, რომელიც 2 დღეს მუშაობდა, მიიღო სხვა და სხვა ზომები მომზღოების. წინადღეზედ სარაკოვის გუბერნატორმა. გადაწყვეტეა გზეზე ბის გაკეთება ვოლკასის, ხვალინსკისა და სარატოვის მაზრებში, რათა 300,000 მანათის სამუშაო გაეწიოთის ხალხსა; გამოართოს 200.000 მანათის ღირებულითის პატარა სამუშაოებსა; გადასდეს 340 თომსი მანეთი სახელოის გამოსაკეთებელ შეეწიოს. 50,000 მანათით შენაურ მრეწველით ღა შეუფიდეთ ზღოს მთავრობის წინაშე, რომ მიეცეს ერთას სულზედ 200,000 მანეთის ხაზეზითის ბის მოსაწყობად და სახელოის გამოსაკეთებლად ფურცეზე ოშუშებულობას ნაწილ ფიდეთ ოშუშებულობის, რომ დაწეულ ნება მიეცეს ახაზოდეთ თავიანთ სახელით ხახნინო ტყეებში და რომ დახურულ იქმნან. არაეის ხახნინო ტყეებში დაშვეულ არეიღებაო.

ვალა. იმპერატორმა ნაკოლოს მეII გერმანიის იმპერატორი დანიშნა რუსეთის ლიშქრის საუკეთესო პოლკის, სახელდობრ მე-89 ნარვის ღრაგუნის პოლკის უფიდა. ამ პოლკის უფიდა წინად იყო გენერალ-ადიპრალი ღიდი მთავარი კონსტანტინ ნიკოლოზოვიჩის ძე. იმპერატორმა ვილჰელმმა უბოძა რუსეთის. ურატორის მუნდირი ვეგრიის ღრაგუნის ხელმწიფე ღელფილის ალექსანდრა თეოდორეზ ასულის პოლკისა.

ბუშალო. 8 სათი 35 წ. მრავალი ხალხი მოკრიალდა ქუჩებში პოლიციის იმ ნაწილთან, სადაც ჩილგოსი დაპატიმრებული ეი სადაც მისული პოკრძანდებული პოლიციის ღეიური ჩაჩნი იესეს სახლს და ორი პოლიცა მზად ჰქონ, თუ ვინმეკაცი ხალხი იერიშს მიიტანს პოლიციის საღეურზე.

ბუშალო. 9 სათი და 27 წ., როგორც ცნა სხანს, გრძნობა სრულიად დაეკარგა მაკ-კინლეის; როდესაც გრძნ მოვიდა, ამ შემდეგში თავის მეულეს. 9 ს. 35 წ. ექიმმა მინეფრომა გამოაცხადა, რომ მაკ-კინლეი ფილტვება და ტანი უცივდება, მაგრამ ორ სათამდე კიდევ იცოცხლებსო; მაჯა ძლივსღა უცემს.

ბუშალო. 9 ს. 35 წ. მეფეთაეი წამლობა დროებით შეჩერებულ.

*) ჯ დაჭრების დაგანიდეთ.

მანამ გრძნობას ეჟარკვიდა, უთხრა თავის ცოლს: „შვილოსნობთ“. შემდეგ ისმოდა დაბალის ხმით ლაპარაკი. ბოლო მდუმარე ვაჟი გაით: „ღმერთო ჩემო! შენ...“ ამის ცოტა ხნის წინად მაკ-კინლიმ სთხოვა ექიმს თავ დაეწერებინა.

ბუფალო. 6 ს. 30 წ. გამოაცხელს, მზეგამდო ვეღარ მოქმედებს მაკ-კინლიზე 7½ ს. პრეზიდენტს გამოუთხოვნენ ხის ნათხოვარი, კამინტიისა და პალატის წევრები და აგრეთვე პრეზიდენტის მეგობრები. 7 ს. 26 წ. პრეზიდენტმა დაჰკარა გრძნობა და ამ მდგომარეობაში ცოტა რამ ცვლილებით დაჰყო 7 ს. 50 წუთამდე. შემდეგ პრეზიდენტი სხვა და სხვა მომსვლიერებელს შეაფიცებინა ცოლს მოიყვა და სთხოვა მისი ცოლი მიეშვათ, რომელიც მაშინ-30 მოვიდა.

ბუფალო. 10 ს. 59 წ. მაკ-კინლეის გვამი ბანია ცივი. ორ საათზე მეტია, რაც პრეზიდენტი უგრძნობოდ წევს. 11 ს. 7 წ. ბერნიემ გამოაცხადა, რომ პრეზიდენტი კიდევ რამდენიმე საათ იცოცხლებს, თუმცა თითქმის ალარ სუნთქავს.

ბუფალო. პრეზიდენტი მაკ-კინლეი გარაჟისკენ დილი 2 საათზე.

რიშიზი. ქალაქის მორთვას შეუდგნენ. საქალაქო სახლი და რამდენიმე ეკლესიო უკვე მორთეს ბაირაღებით, მეხოუენები ქალაქის მორთვეს. საგანგო პალატა შვენიერ სიდგულს ამზადებს მწერლებისათვის. დეღოფალს ტაძარში მიეგებება კარდინალი სამღვდელოებით, ზარის რეკით და ზარების პინით, რომელსაც დაუკრავენ ორგანზე; ტაძარი შავნიდან რუსის პირიდანით იქნება მორთული.

პარიზი. რუსეთის იმპერატორის და დედოფლის მოსვლისა გამო, უკიის ქვაბულების პრეზიდენტს შემდეგის პატრიოტული აღნერისთ: „უკიის დეპარტამენტის მიერ არჩეული გიცხადებენ პატივის-ცემით გრძნობას და ვიღოცავენ, რომ თქვენ ითავეთ და განსახოციელეთ სფარანეიის ღიად მოკავშირის მოვნევა. მოგრძანება მათი ახალ სიცხოვ ჯეულ კავშირს, რომელიც ისე კარგად ეთანხმება ორივე ხალხთ ინტერესებს. ამას შეიძლიან განამტკიცოს კავშირი ორ ხალხთ შორის ურთიერთის სანარგებლოდ და მშვიდობიანობის დასაცავადაც“.

პაპაჭადები. კაბის ყოლიანნაში საქმეები ძალიან ჩუქად არის. მთელი ოლქები უფრთხებიან ტბერს. დღეს მიიღეს ცნობები, რომ მთელი ჩრდილოეთ-დასავლეთის ნაწილი, ე. ი. ფრეზნბურგისა, ვალლისკოისა, სტურტლანდისა, კარნარვონისა, ვანშეოდორსკისა და კლინეილიანის ოლქების ნაწილები,—ავადნებულია.

ბუფალო. პრეზიდენტი გარდაცვალდა ღამის 2 ს. 15 წ. სალამოს 7 ს. 50 წ.-დამდე გრძნობა დაჰკარგა. მდედლი არ იყო მასთან. პრეზიდენტის უკანასკნელი სიტყვები იყო: „შვილობით! ეს ღვთის განგებაა, ალისტოდეს ნება მისი“. ეს სიტყვები ჩაწერა მკურნალმა მანნმა. ქალ. მაკ-კინლეის თავის მეუღლე უკანასკნელად ნახა ღამის 11—12 საათზე; ცოლი იჯდა მომაკვდავთან და ტკრა იმისი ხელი. თითქმის თითო თითოდ შეუდგილნენ კაბინეტის წევრნი. სიკვდილის დროს იქ დაესწრნენ ცხრამ მდევნენ კორტელიანი, ეკიში რაინო, ქალბ. ბერბერი თავის ქალთაურთა ქალ. დენკენრიადგანაც ვერ გამოიკვა პირდაპირი მიზეზი სიკვდილისა, გვიმის გაჯრა საჭიროა. ცხედარს ეშინენტორში წასასვლებენ და დაკვალიდებულებენ სახელმწიფოს ხარჯით. იცეს პრეზიდენტი რუველტი ფიცს იქ მიიღებს, სადაც გიიკეს პრეზიდენტის გარდაცვლას. შინისტრები მაშინვე დადებოვებიან ადგილ თანამდებობას, რომ სანუალები დასცენ რუველტს, თუ სსურს, ახალი კაბინეტი შეიდგინოს.

ბუფალო. შეაღამის შემდეგ, გვარცელდა რა ხმა პრეზიდენტის გარდაცვალების, მრავალი აღელვებული ხალხი გამგრთა სატელეგრაფოებში, სადაც დაჰკიტრებულია ჩოლგოშის ზმით ლაპარაკი. ბოლო მდუმარე ვაჟი გაით: „ღმერთო ჩემო! შენ...“ ამის ცოტა ხნის წინად მაკ-კინლიმ სთხოვა ექიმს თავ დაეწერებინა.

ბუფალო. 6 ს. 30 წ. გამოაცხელს, მზეგამდო ვეღარ მოქმედებს მაკ-კინლიზე 7½ ს. პრეზიდენტს გამოუთხოვნენ ხის ნათხოვარი, კამინტიისა და პალატის წევრები და აგრეთვე პრეზიდენტის მეგობრები. 7 ს. 26 წ. პრეზიდენტმა დაჰკარა გრძნობა და ამ მდგომარეობაში ცოტა რამ ცვლილებით დაჰყო 7 ს. 50 წუთამდე. შემდეგ პრეზიდენტი სხვა და სხვა მომსვლიერებელს შეაფიცებინა ცოლს მოიყვა და სთხოვა მისი ცოლი მიეშვათ, რომელიც მაშინ-30 მოვიდა.

ბუფალო. 10 ს. 59 წ. მაკ-კინლეის გვამი ბანია ცივი. ორ საათზე მეტია, რაც პრეზიდენტი უგრძნობოდ წევს. 11 ს. 7 წ. ბერნიემ გამოაცხადა, რომ პრეზიდენტი კიდევ რამდენიმე საათ იცოცხლებს, თუმცა თითქმის ალარ სუნთქავს.

ბუფალო. პრეზიდენტი მაკ-კინლეი გარაჟისკენ დილი 2 საათზე.

რიშიზი. ქალაქის მორთვას შეუდგნენ. საქალაქო სახლი და რამდენიმე ეკლესიო უკვე მორთეს ბაირაღებით, მეხოუენები ქალაქის მორთვეს. საგანგო პალატა შვენიერ სიდგულს ამზადებს მწერლებისათვის. დეღოფალს ტაძარში მიეგებება კარდინალი სამღვდელოებით, ზარის რეკით და ზარების პინით, რომელსაც დაუკრავენ ორგანზე; ტაძარი შავნიდან რუსის ბაირაღებით იქნება მორთული.

პარიზი. რუსეთის იმპერატორის და დედოფლის მოსვლისა გამო, უკიის ქვაბულების პრეზიდენტს შემდეგის პატრიოტული აღნერისთ: „უკიის დეპარტამენტის მიერ არჩეული გიცხადებენ პატივის-ცემით გრძნობას და ვიღოცავენ, რომ თქვენ ითავეთ და განსახოციელეთ სფარანეიის ღიად მოკავშირის მოვნევა. მოგრძანება მათი ახალ სიცხოვ ჯეულ კავშირს, რომელიც ისე კარგად ეთანხმება ორივე ხალხთ ინტერესებს. ამას შეიძლიან განამტკიცოს კავშირი ორ ხალხთ შორის ურთიერთის სანარგებლოდ და მშვიდობიანობის დასაცავადაც“.

პაპაჭადები. კაბის ყოლიანნაში საქმეები ძალიან ჩუქად არის. მთელი ოლქები უფრთხებიან ტბერს. დღეს მიიღეს ცნობები, რომ მთელი ჩრდილოეთ-დასავლეთის ნაწილი, ე. ი. ფრეზნბურგისა, ვალლისკოისა, სტურტლანდისა, კარნარვონისა, ვანშეოდორსკისა და კლინეილიანის ოლქების ნაწილები,—ავადნებულია.

ბუფალო. პრეზიდენტი გარდაცვალდა ღამის 2 ს. 15 წ. სალამოს 7 ს. 50 წ.-დამდე გრძნობა დაჰკარგა. მდედლი არ იყო მასთან. პრეზიდენტის უკანასკნელი სიტყვები იყო: „შვილობით! ეს ღვთის განგებაა, ალისტოდეს ნება მისი“. ეს სიტყვები ჩაწერა მკურნალმა მანნმა. ქალ. მაკ-კინლეის თავის მეუღლე უკანასკნელად ნახა ღამის 11—12 საათზე; ცოლი იჯდა მომაკვდავთან და ტკრა იმისი ხელი. თითქმის თითო თითოდ შეუდგილნენ კაბინეტის წევრნი. სიკვდილის დროს იქ დაესწრნენ ცხრამ მდევნენ კორტელიანი, ეკიში რაინო, ქალბ. ბერბერი თავის ქალთაურთა ქალ. დენკენრიადგანაც ვერ გამოიკვა პირდაპირი მიზეზი სიკვდილისა, გვიმის გაჯრა საჭიროა. ცხედარს ეშინენტორში წასასვლებენ და დაკვალიდებულებენ სახელმწიფოს ხარჯით. იცეს პრეზიდენტი რუველტი ფიცს იქ მიიღებს, სადაც გიიკეს პრეზიდენტის გარდაცვალს. შინისტრები მაშინვე დადებოვებიან ადგილ თანამდებობას, რომ სანუალები დასცენ რუველტს, თუ სსურს, ახალი კაბინეტი შეიდგინოს.

ბუფალო. შეაღამის შემდეგ, გავრ